

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΚΟΙΝΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Κ.Α.Π)

Αύγουστος 2007

Όπως είναι γνωστό, προκειμένου να αξιολογηθεί η επίδραση της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π) και τα γενικότερα νέα δεδομένα στον αγροτικό τομέα, με απόφαση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων καταρτίστηκαν 13 περιφερειακές μελέτες, μία για κάθε διοικητική περιφέρεια της χώρας από αναδόχους σύνταξης που επελέγησαν μετά από διενέργεια Διεθνών Δημόσιων Διαγωνισμών.

Κάθε ανάδοχος έπρεπε αφενός να καταγράψει την υφιστάμενη κατάσταση σε όλους τους νομούς της κάθε περιφέρειας και αφετέρου να ολοκληρώσει τη διαβούλευση με τους συλλογικούς φορείς (αυτοδιοικητικούς, συνεταιριστικές οργανώσεις, επιμελητήρια, κ.λπ.) και να ενσωματώσει τις θετικές προτάσεις, παρατηρήσεις, επισημάνσεις τους, αξιοποιώντας παράλληλα τα δεδομένα της περιοχής, της επιστημονικής έρευνας καθώς και τις οδηγίες των αρμόδιων Διευθύνσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στο τελικό παραδοτέο κείμενο της μελέτης.

Παρακάτω παραθέτουμε για ενημέρωση κάθε ενδιαφερομένου τις κυριότερες από τις προτεινόμενες στη μελέτη προτάσεις και αναγκαίες παρεμβάσεις για τον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα καθώς και την επίδραση τους στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Βασικός στρατηγικός στόχος για την ολοκληρωμένη Αγροτική Ανάπτυξη της περιφέρειας Θεσσαλίας είναι:

«Η σύγκλιση του κατά κεφαλή ΑΕΠ της Θεσσαλίας με το αντίστοιχο της χώρας και της Ε.Ε εντός του πλαισίου της Αειφόρου Ανάπτυξης».

Μόνο η αναδιάρθρωση ή μόνο η ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα δεν μπορούν να επιφέρουν την απαιτούμενη αύξηση στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί η επιδιωκόμενη σύγκλιση. Στο βαθμό όμως που αναλογεί το αγροτικό εισόδημα πρέπει να βελτιωθεί και ενδεχομένως να συμπαρασύρει και τους άλλους δύο τομείς (δευτερογενή και τριτογενή) με τη δημιουργία πολλαπλασιαστικών ωφελειών.

Η ανάδειξη της Θεσσαλίας σε δυναμικό Περιφερειακό Πόλο της Ελλάδος με διακριτή ποιοτική και τεχνολογικά καινοτόμο μεταποιητική, αγροδιατροφική, οικότουριστική και πολιτιστική ταυτότητα στην Ευρώπη αλλά και διεθνώς δομείται από τους ακόλουθους επιμέρους στόχους:

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Θεσσαλικών τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών και ειδικότερα προϊόντων πιστοποιημένης ποιότητας.
- Υποδομές και δράσεις υποστήριξης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας.
- Προστασία, βελτίωση και βιώσιμη αξιοποίηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, σύνδεση μεταξύ περιβάλλοντος και οικονομίας.
- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και βελτίωση συνθηκών απασχόλησης.
- Βελτίωση λειτουργίας δημόσιας διοίκησης στο πλαίσιο μιας νέας συνεργατικής διακυβέρνησης.
- Προώθηση της διαπεριφερειακής και διεθνούς συνεργασίας.

Με βάση τα ανωτέρω η προτεινόμενη στρατηγική για την αναδιάρθρωση της φυτικής παραγωγής και κτηνοτροφίας αναλύεται στις ακόλουθες έξι κατευθυντήριες:

- **Εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης** για τη μείωση του κόστους των εισροών, τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, την προστασία του εδάφους, την εξοικονόμηση υδάτινων πόρων και την προστασία

του υδροφόρου ορίζοντα, την ανάπτυξη νέων ποικιλιών και γενικά την παραγωγή βιώσιμων οικονομικά εκμεταλλεύσεων.

- **Παραγωγή βιολογικών προϊόντων** για την αύξηση του αγροτικού εισοδήματος της Περιφέρειας με την προώθηση των προϊόντων στην ελληνική και διεθνή αγορά.
- **Παραγωγή νέων προϊόντων** για την αντικατάσταση απωλειών από φθίνουσες καλλιέργειες και για τη βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος
- **Ανάπτυξη συμπληρωματικών δραστηριοτήτων στον αγροτικό χώρο** για τη διασφάλιση και βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος.
- **Ανάπτυξη διοικητικών μηχανισμών** για τον συντονισμό και την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος.
- **Ανάπτυξη μηχανισμού στήριξης των αγροτών** στις προτεινόμενες αλλαγές (από την παραγωγή μέχρι την πώληση) με σκοπό την επιτυχή υλοποίηση των αναδιαρθρώσεων και την βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος.

Με αυτή τη στρατηγική εκτιμάται ότι θα αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων, θα διασφαλιστεί και θα βελτιωθεί το αγροτικό εισόδημα, θα δημιουργηθούν νέες θέσεις απασχόλησης, θα ξεκινήσει σταδιακά η διαδικασία επιστροφής πληθυσμού από τις πόλεις στην επαρχία και θα εξασφαλιστεί η διατήρηση και η επάρκεια των φυσικών πόρων για τις επόμενες γενιές, λαμβάνοντας υπόψη τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες.

Οι στόχοι που έχουν τεθεί για την ανάπτυξη του Αγροτικού Χώρου της Περιφέρειας Θεσσαλίας εξειδικεύονται μέσω των κατωτέρω ενδεικτικών παρεμβάσεων:

A. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. Ολοκληρωμένη Διαχείριση

Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση συνιστά Αναδιάρθρωση των Συστημάτων Παραγωγής με έμφαση στη βελτίωση των δεξιοτήτων των αγροτών, την ποιότητα των προϊόντων και την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος, προϋποθέτοντας τη λήψη μέτρων για την επιδιόρθωση και τη συντήρηση του αρδευτικού και του οδικού δικτύου της περιφέρειας της Θεσσαλίας.

Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης: Αυτά αφορούν τον τρόπο οργάνωσης του τρόπου δουλειάς και λειτουργίας των αγροτικών εκμεταλλεύσεων στην περιοχή. Τα οφέλη που θα προκύψουν αναμένεται να είναι άμεσα, αναμένεται όμως να μεγιστοποιηθούν μετά την πάροδο 4-5 ετών από την έναρξη της εφαρμογής τους.

Τα προτεινόμενα μέτρα αφορούν αφενός την ενθάρρυνση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων να ασκήσουν τις δραστηριότητές τους μέσα σε πλαίσια γνωστών κανόνων και όρων λειτουργίας και αφετέρου τη συμβολή της ακαδημαϊκής κοινότητας και των ερευνητικών ινστιτούτων στην επίλυση προβλημάτων που άπτονται του αγροτικού χώρου.

Ενδεικτικά αναφέρονται δράσεις για την εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην περιφέρεια Θεσσαλίας:

- Οργάνωση των παραγωγών σε θύλακες (ομάδες). Συνολικά η δομή οργάνωσης των παραγωγών θα αποτελείται από αγρότες, επιβλέποντες γεωπόνους, συντονιστές και διοίκηση.
- Σχεδιασμός και παρακολούθηση της εφαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης με βάση το οποίο θα λειτουργεί η δομή.
- Καταρτίσεις επιβλεπόντων γεωπόνων, συντονιστών και παραγωγών.

2. Βιολογική Γεωργία

Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας είναι τα εξής:

- ❖ Ενθάρρυνση για πιστοποίηση και σε άλλα πρότυπα της βιολογικής γεωργίας (εκτός του EN 2092/91) για κάλυψη αναγκών της διεθνούς αγοράς (NOP για USA, JAS για Ιαπωνία, CAQ για Καναδά και BioSuisse για Ελβετία) που αποτελούν τις μεγαλύτερες αγορές βιολογικών προϊόντων.
- ❖ Ενθάρρυνση της μεταποίησης και της τυποποίησης στο χώρο της βιολογικής γεωργίας δεδομένης της υποχρέωσης για εμπορία συσκευασμένων βιολογικών προϊόντων.
- ❖ Ανάπτυξη του τοπικού εμπορίου βιολογικών προϊόντων, κυρίως για τα κηπευτικά.

Οι καλλιέργειες που προτείνεται να ενταχθούν στην Βιολογική γεωργία είναι οι εξής:

- Αρωματικά & Φαρμακευτικά φυτά

Τα κύρια είδη που θα μπορούσαν να καλλιεργηθούν είναι το τσάι του βουνού, η ρίγανη και ο δυόσμος. Παράλληλα στις περιοχές που θα καλλιεργηθούν θα πρέπει να αναπτυχθούν και αντίστοιχες μονάδες μεταποίησης, τυποποίησης καθώς και εκχύλισης αιθέριων ελαίων.

Ενδεικτικά αναφέρονται επιμέρους δράσεις για την ένταξη των αρωματικών φυτών στη βιολογική καλλιέργεια:

- Επιστημονική στήριξη για τους καλλιεργητές, μέσα από την διεξαγωγή ταχύρυθμων σεμιναρίων εκπαίδευσης των γεωπόνων στην τεχνική της καλλιέργειας.
- Ενίσχυση της έρευνας για την παραγωγή εγχώριου πολλαπλασιαστικού υλικού, προκειμένου να περιοριστούν οι εισαγωγές και να μειωθεί το κόστος παραγωγής.
- Ενθάρρυνση για δημιουργία μονάδων εκχύλισης αιθέριων ελαίων από ομάδες παραγωγών.
- Ενθάρρυνση της συμβολαιακής γεωργίας για την καλύτερη διάθεση του προϊόντος.

- Βαμβάκι

Μικρό ποσοστό της καλλιέργειας του *βαμβακιού* μπορεί να μετατραπεί σε βιολογική, για διάθεση του προϊόντος στην αναπτυσσόμενη αγορά για βιολογικά προϊόντα βαμβακιού (ιατρικά, παιδικά ρούχα, πάνες κ.τλ.).

- Κηπευτικά

Κοντά στις πρωτεύουσες των νομών μπορούν να ενταχθούν και εκτάσεις *κηπευτικών* στην βιολογική γεωργία με την παράλληλη ίδρυση μεταποιητικών και τυποποιητικών μονάδων, πιστοποιημένων στην βιολογική γεωργία, προκειμένου τα βιολογικά κηπευτικά να πωλούνται συσκευασμένα.

- Ελιά

Η ελαιοποιήσιμη ελιά μπορεί σε μεγάλο ποσοστό να καλυφθεί από το σύστημα παραγωγής της βιολογικής γεωργίας εφαρμόζοντας τεχνικές καλλιέργειας που σαν αποτέλεσμα θα έχουν τη βελτίωση της ποιότητας και τη μείωση του κόστους (μαζική σύλληψη με δακοπαγίδες τύπου McPhail ,εφαρμογή χλωρών λιπάνσεων με ψυχανθή,

σπορά με ψυχανθή επικλινών εδαφών, στα οποία βρίσκονται μεγάλες εκτάσεις ελαιώνων, κ.λπ). Τα φυτά που συνίστανται για χλωρή λίπανση είναι ο βίκος, διάφορα είδη τριφυλλιού, το μπιζέλι κ.ά.

- Κτηνοτροφικά φυτά

Η ανάγκη κάλυψης των διατροφικών απαιτήσεων των ζώων στη βιολογική κτηνοτροφία επιβάλλει την ένταξη ποσοστού των σημερινών εκτάσεων κτηνοτροφικών φυτών στο καθεστώς της βιολογικής γεωργίας.

3. Ενεργειακά φυτά (ελαιοκράμβη)¹

Αντικατάσταση μέρους ή του συνόλου υφιστάμενης καλλιέργειας με κάποιο ενεργειακό φυτό, ενώ θα λαμβάνεται και η αποδεσμευμένη επιδότηση, καθώς και η επιδότηση των ενεργειακών καλλιεργειών.

Προτείνεται η χειμερινή καλλιέργεια της ελαιοκράμβης λόγω των σημαντικών πλεονεκτημάτων που έχει έναντι των άλλων ενεργειακών φυτών.

Μέτρα που πρέπει να ληφθούν είναι:

- Εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων στην καλλιέργεια της ελαιοκράμβης (γεωπόνων, συμβούλων, παραγωγών).
- Προσαρμογή του υπάρχοντος μηχανολογικού εξοπλισμού για την καλλιέργεια της ελαιοκράμβης.
- Ενθάρρυνση της βιομηχανίας biodiesel και θεσμοθέτηση του μηχανισμού συμβολαιακής γεωργίας.
- Θεσμική προσαρμογή του φορολογικού συστήματος στην παραγωγή biodiesel. Μείωση έως πλήρη έκπτωση φόρου κρίνεται αναγκαία.

4. Ανάπτυξη δικτύου αποδεικτικών αγρών

Η επιτυχία της άσκησης μιας δραστηριότητας στον πρωτογενή τομέα (είτε στη γεωργία, είτε στην κτηνοτροφία) εξαρτάται δραματικά από το βαθμό προσαρμογής μιας εκμετάλλευσης στις τοπικές συνθήκες όσον αφορά το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται.

¹ Κατά τη διαβούλευση παρουσιάστηκαν αντιρρήσεις ως προς τη δυνατότητα καλλιέργειας της ελαιοκράμβης στα εδάφη της Θεσσαλίας, ως προς το μέγεθος των καλλιεργούμενων εκτάσεων και ως προς τη σκοπιμότητα καλλιέργειας ενεργειακών φυτών.

Κρίνεται λοιπόν απαραίτητο να δημιουργηθούν αποδεικτικοί αγροί (ένας τουλάχιστον σε κάθε νομό της Θεσσαλίας), ώστε να ελέγχεται η συμπεριφορά και η προσαρμοστικότητα των ποικιλιών που εισάγονται στην Ελλάδα, πριν διατεθούν για χρήση από τους παραγωγούς προστατεύοντας τους από αστοχίες στην επιλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού.

Η χρησιμότητα των αποδεικτικών αγρών έχει αναγνωρισθεί για την αξιολόγηση των ποικιλιών της ελαιοκράμβης όσον αφορά την απόδοσή τους σε λάδι που θα προορίζεται για καύσιμο.

5. Αναδιάρθρωση Βαμβακιού

Η αναδιάρθρωση της καλλιέργειας του βαμβακιού προτείνεται να γίνει γύρω από τους ακόλουθους τομείς:

- Διαχείρισης της καλλιέργειας: Ο στόχος θα είναι η επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής ποσότητας παραγωγής, στη βέλτιστη ποιότητα (με τις προδιαγραφές που ζητά η αγορά), στο χρόνο που ζητείται και την δαπάνη όσο γίνεται λιγότερων εισροών.
- Προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος.
- Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ παραγωγών και Πανεπιστημίων, Ερευνητικών Ιδρυμάτων για τη μελέτη και επίλυση προβλημάτων που απασχολούν τους παραγωγούς.
- Προστασία της υγείας των αγροτών.
- Πρόσληψη γεωπόνων οι οποίοι θα καταγράφουν και θα επεξεργάζονται τις πρακτικές των παραγωγών και θα προτείνουν λύσεις.

Όσον αφορά την οργάνωση των εκμεταλλεύσεων, προτείνεται η δημιουργία θυλάκων με παραγωγούς, ενώ η διαχείριση των καλλιεργειών θα γίνεται μέσα σε γνωστό πλαίσιο κανόνων. Τα επιμέρους στοιχεία μίας τέτοιας πρακτικής θα μπορούσε να ήταν τα ακόλουθα:

- Εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης που θα συνοδεύεται με πιστοποίηση του προϊόντος. Με την εφαρμογή τέτοιων συστημάτων θα υπάρξει έλεγχος και αξιολόγηση των εισροών που προστίθενται στο βαμβάκι.
- Καλλιέργεια ποικιλιών προσαρμοσμένων στις νέες απαιτήσεις και χρησιμοποίηση πιστοποιημένου σπόρου κατάλληλου για την κάθε περιοχή.

- Διείσδυση σε πιο απαιτητικές αγορές με τη γνωστοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του προϊόντος ώστε να γίνει ελκυστικότερο στους αγοραστές (χωρίς να γίνεται ανάμειξη ποικιλιών με διαφορετικά τεχνολογικά χαρακτηριστικά).
- Ενθάρρυνση νέων καλλιεργητών και στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών.
- Συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα.
- Εφαρμογή του θεσμού της συμβολαιακής γεωργίας στην παραγωγή βάμβακος.
- Περαιτέρω ανάπτυξη της αγροτικής έρευνας όσον αφορά το βαμβάκι.

6. Ζαχαρότευτλα

Μοναδικός στόχος είναι η διατήρηση της παραγωγής με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό προτείνονται τα κατωτέρω:

- Ένταξη της καλλιέργειας του ζαχαρότευτλου σε πρόγραμμα τετραετούς αμειψισποράς με ψυχανθή και αραβόσιτο. Η εναλλαγή με κτηνοτροφικό ψυχανθές, όπως μηδική, θα δώσει την ευκαιρία στην καλλιέργεια να αντεπεξέλθει στις θρεπτικές απαιτήσεις σε άζωτο (λόγω αζωτοδέσμευσης από το ψυχανθές), να αναπτυχθεί σε καλύτερες εδαφικές συνθήκες η ρίζα του και σε καλύτερη υδατική κατάσταση. Θα μειωθεί έτσι και η επιβάρυνση των εδαφών από υπερβολικές λιπάνσεις αλλά και από υπερβολική κατανάλωση εδαφικού ύδατος.
- Δυνατότητα αξιοποίησης της δεύτερης ποιότητας ή της υποβαθμισμένης παραγωγής ώστε να χρησιμοποιηθεί για παρασκευή βιο-αιθανόλης. Σαν ενεργειακό φυτό βέβαια οι αποδόσεις είναι μικρότερες και με μεγαλύτερο κόστος σε σχέση με την καλλιέργεια της ελαιοκράμβης για βιο-diesel.
- Παραγωγή κτηνοτροφικών τεύτλων. Η παρατηρούμενη αύξηση της κτηνοτροφίας θα αυξήσει σημαντικά την ζήτηση για μεγάλο εύρος ειδών ζωοτροφών για κάλυψη των διατροφικών αναγκών των ζώων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι και οι δύο εναλλακτικές λύσεις (βιο-αιθανόλη και κτηνοτροφικά τεύτλα) σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να καλύψουν και να υπερβούν το σημερινό εισόδημα του καλλιεργητή ζαχαρότευτλων.

7. Καπνός

Η αντικατάσταση του καπνού με άλλες καλλιέργειες είναι αρκετά δύσκολη λόγω συνδυασμού σειράς παραγόντων (καλλιέργεια σε άγονα χωράφια με περιορισμένες εναλλακτικές δυνατότητες, μικρός κλήρος, κ.λπ).

Η καλλιέργεια του καπνού της Περιφέρειας πρέπει να αναπροσανατολιστεί από τα καπνά αμερικάνικου τύπου σε καπνά ανατολικού τύπου. Εκτάσεις 6.000 στρεμμάτων μπορούν να παραμείνουν στην περιφέρεια της Θεσσαλίας, ενώ οι υπόλοιπες εκτάσεις θα αντικατασταθούν στο μεγαλύτερο μέρος τους από αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά.

Το ποσό του 50% των άμεσων επιδοτήσεων που από το 2009 και μετά δεν θα χορηγούνται στους παραγωγούς και το 2% του ποιοτικού παρακρατήματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- για την υποστήριξη του Εθνικού Σχεδίου για τον Καπνό,
- για την ενίσχυση της καλλιέργειας αρωματικών φυτών.

Αξιοποίηση των προτάσεων που προβλέπονται από τη «Μακροχρόνια Εθνική Στρατηγική για τη Στήριξη του Τομέα του Καπνού» και μπορούν να εφαρμοσθούν στην Θεσσαλία:

- Μετατροπή των Ομάδων Παραγωγών σε ισχυρό πρωτοβάθμιο συνεταιρισμό.
- Αξιοποίηση του θεσμού της συμβολαιακής γεωργίας.
- Περιορισμός του κόστους παραγωγής, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της έρευνας.
- Καθιέρωση της χρήσης πιστοποιημένου σπόρου παραγόμενου από το ΕΘΙΑΓΕ, ώστε να αποφεύγεται η νόθευση των ποικιλιών, να διασφαλίζεται η γνησιότητα του γενετικού υλικού και να επιτυγχάνεται η μείωση του κόστους παραγωγής.
- Επιμόρφωση των καπνοπαραγωγών από τον Εκπαιδευτικό Οργανισμό «ΔΗΜΗΤΡΑ».
- Ένταξη ποικιλιών καπνού σε προγράμματα βιολογικής γεωργίας.
- Τεχνική στήριξη και ενημέρωση των καπνοπαραγωγών από γεωτεχνικούς των Τοπικών Κέντρων Αγροτικής Ανάπτυξης.
- Ένταξη επενδύσεων των καπνοπαραγωγών για τον εκσυγχρονισμό της εκμετάλλευσής τους στα σχέδια της Δ΄ Προγραμματικής Περιόδου.

- Καταγραφή όλων των ελλείψεων των υποδομών που παρατηρούνται σε περιοχές παραγωγής καπνού και την υλοποίηση των απαιτούμενων έργων για την ολοκλήρωσή τους.
- Έλεγχος του όγκου παραγωγής ανάλογα με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς.
- Αναβάθμιση ποιότητας με ολοκληρωμένη διαχείριση. Το ποιοτικό παρακράτημα θα καταβάλλεται μέσω των πρωτοβάθμιων καπνικών συνεταιρισμών στους καλλιεργητές καπνών, υπό την προϋπόθεση ότι οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί θα ενταχθούν σε προγράμματα ολοκληρωμένης διαχείρισης.

8. Αναδιάρθρωση της καλλιέργειας αμπέλου

Δεδομένου ότι δεν έχει κατατεθεί ακόμα σε τελική μορφή η νέα ΚΟΑ οίνου και αμπέλου, αλλά προσχέδιο αυτής, όπου το πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπίσει είναι η πολύ μεγάλη παραγωγή και ο εισαγωγές φτηνού οίνου από το «νέο κόσμο» πρέπει:

- Οι εκριζώσεις πρέπει να συνδυαστούν μόνο με προγράμματα πλήρους συνταξιοδότησης.
- Η μείωση της παραγωγής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο μπορεί να επιτευχθεί σε πρώτη φάση, με μία προσπάθεια μείωσης των αποδόσεων με την εναρμόνιση της παραγωγής με περιβαλλοντικά πρόγραμμα και δεσμεύσεις που προβλέπονται από τη νέα ΚΑΠ (όπως αυτά της πολλαπλής συμμόρφωσης).
- Προκειμένου να περιορισθεί η παραγωγή, πρέπει να τεθούν παραγωγικοί περιορισμοί παρόμοιοι με αυτούς που ισχύουν για τους οίνους γεωγραφικών ενδείξεων και ονομασίας προέλευσης.
- Απόσταξη: Δημιουργία ενιαίου συστήματος διαχείρισης το οποίο θα επιτρέπει την εξισορρόπηση της αγοράς από την οποία θα επωφελούνται και οι παραγωγοί οίνου και οι αμπελουργοί.
- Είναι αναγκαίο να καταρτιστούν Ολοκληρωμένα Επιχειρησιακά Προγράμματα Οίνου, όπως αυτά του τομέα Ελαιολάδου. Σκοπός των προγραμμάτων αυτών θα είναι η προώθηση των ελληνικών οίνων στην εθνική, ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά, και η συμμετοχή των παραγωγών σε προγράμματα βελτίωσης της παραγωγής τους.
- Ειδικότερα για το νομό Λάρισσας, στον οποίο συγκεντρώνεται η μεγαλύτερη

καλλιεργούμενη έκταση αμπελώνων, προκειμένου να μειωθεί ελαφρά η υπερπαραγωγή, πρέπει να γίνει ένταξη των αμπελώνων σε «λογότυπα ποιότητας» (VQPRD, τοπικός οίνος ποιότητας) καθώς και σε καθεστώς βιολογικής γεωργίας.

- Προβολή των οίνων που προέρχονται από αμπελώνες ενταγμένους σε «λογότυπα ποιότητας» VQPRD, τοπικός οίνος ποιότητας, καθώς και σε καθεστώς βιολογικής γεωργίας έτσι ώστε να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικοί.
- Χρήση μηχανημάτων σε συλλογική βάση και ενιαίες εκτάσεις φύτευσης με ίδιες προδιαγραφές, με σκοπό τη μείωση του κόστους παραγωγής.
- Εκπαίδευση παραγωγών στην καλλιέργεια αμπέλου με «λογότυπο ποιότητας» και στη βιολογική γεωργία.
- Έκδοση ειδικών τεχνικών εγχειριδίων αμπελοκαλλιέργειας για την παραγωγή οίνου με λογότυπο ποιότητας.

9. Αναδιάρθρωση της καλλιέργειας κηπευτικών

Παρατίθενται συνοπτικά οι δράσεις για τα κηπευτικά της περιφέρειας:

- Λειτουργία Ομάδων παραγωγών ανά είδος κηπευτικού.
- Ίδρυση και εκσυγχρονισμός τυποποιητηρίων και συσκευαστηρίων που θα λειτουργούν με σύγχρονα πρότυπα.
- Ενθάρρυνση εξαγωγών κηπευτικών στην Ε.Ε.
- Έλεγχος των εισαγόμενων προϊόντων ως προς την ποιότητά τους.
- Εισαγωγή εκτάσεων κηπευτικών στη βιολογική και ολοκληρωμένη γεωργία .
- Εκπαίδευση των παραγωγών σε συστήματα ολοκληρωμένης και βιολογικής γεωργίας.

10. Αναδιάρθρωση της καλλιέργειας σιτηρών (χειμερινά και αραβόσιτος)

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αφορούν και τους τέσσερις νομούς της περιφέρειας Θεσσαλίας και είναι οι ακόλουθες:

- Ένταξη των εκτάσεων των χειμερινών σιτηρών και του αραβοσίτου κατά 5% στο σύστημα της βιολογικής γεωργίας.
- Εκπαίδευση των παραγωγών στη βιολογική καλλιέργεια σιτηρών.

- Ενθάρρυνση της συμβολαιακής γεωργίας για παραγωγή βιολογικών αλεύρων.
- Εκπαίδευση των παραγωγών σε θέματα καλλιέργειας αραβοσίτου για μείωση του κόστους παραγωγής.

11. Αναδιάρθρωση ελιάς

Ενδεικτικές δράσεις της παρούσας παρέμβασης είναι:

- Παροχή μέτρων ενίσχυσης εισοδήματος της βιολογικής καλλιέργειας ελιάς, την 1^η Σεπτεμβρίου κατά την οποία είναι μειωμένο το εισόδημα του παραγωγού μέχρι τα δένδρα να γίνουν παραγωγικά.
- Εκπαίδευση σε νέες τεχνικές φύτευσης ελαιώνα αλλά και μέτρα για την επιλογή κατάλληλων ποικιλιών ανά περιοχή, με γνώμονα την διασφάλιση σταθερής ποιότητας και σταθερών οργανοληπτικών χαρακτηριστικών.
- Λήψη μέτρων για την ενθάρρυνση των ελαιοκαλλιεργητών να ενταχθούν σε πρόγραμμα ποιότητας έτσι ώστε σε σύντομο χρονικό διάστημα να μπορέσει η περιφέρεια να παράγει το δικό της ποιοτικό λάδι.
- Εκπαίδευση των παραγωγών και των τοπικών γεωπόνων σε θέματα πιστοποίησης και βιολογικής γεωργίας.
- Μέτρα ενθάρρυνσης της μεταποίησης και συσκευασίας για να πιστοποιηθούν και να προσαρμοσθούν στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και στις προϋποθέσεις που θέτει για το ελαιόλαδο.
- Στην περίπτωση της βιολογικής ελαιοκομίας, αυτή θα πρέπει να συσχετισθεί ακόμη περισσότερο με τα νησιά των Β. Σποράδων όπου έχουν αναπτυγμένο τουρισμό και απαιτείται ήπιας μορφής γεωργία.

12. Δασοπονία

Η Θεσσαλία προσφέρεται να γίνει υπόδειγμα βιομηχανικής παραγωγής προϊόντων ξύλου. Αυτό μπορεί να γίνει με το μοντέλο δασικής δενδροφύτευσης της Σουηδίας. Στις αναδασώσεις θα χρησιμοποιούνται ταχυσυπόδη δέντρα που προορίζονται για ορισμένη χρήση.

Επίσης η περιοχή προσφέρεται για την παραγωγή δασικών δένδρων για την παρκοτεχνία όπως:

- Παραγωγή ελάτων για τα Χριστούγεννα
- Παραγωγή δασικών φυτών παρκοτεχνίας (κυπαρίσσια, τούγκες, κέδροι, κ.α.)

Μπορούν να αναπτυχθούν τουλάχιστον 20 νέες μονάδες (παραγωγή εκάστης 50.000 φυτών). Οι νέες μονάδες θα δώσουν άμεση και έμμεση επικερδή απασχόληση σε 100 άτομα.

13. Συμβολαιακή γεωργία

- Ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε συστήματα συμβολαιακής γεωργίας.
- Λεπτομερής ενημέρωση των παραγωγών σχετικά με το θεσμό της συμβολαιακής γεωργίας.

14. Συνεργασία Πανεπιστημίων / ερευνητικών ιδρυμάτων με αγροτικές εκμεταλλεύσεις

Συνεργασία των αγροτικών εκμεταλλεύσεων με τα Πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα. Αυτή η συνεργασία αναμένεται να διευκολυνθεί και από την ύπαρξη των οργανωμένων ομάδων παραγωγών, αφού αυτές θα αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα των εκμεταλλεύσεων κάθε περιοχής και μία αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης για τα προβλήματα που υφίστανται σε κάθε τόπο. Αντίστοιχα η μελέτη και η ανεύρεση λύσεων για τα προβλήματα που αφορούν τα μέλη των ομάδων παραγωγών σε κάποιες περιοχές θα έχει πολλαπλασιαστικό όφελος αφού θα εφαρμόζεται σε μεγάλες εκτάσεις καλλιεργούμενων φυτών ή αριθμό κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Ως παράδειγμα θα μπορούσε να είναι η πραγματοποίηση μελέτης σχετικά με το χειρισμό (συλλογή, αποθήκευση, καταστροφή) των άδειων συσκευασιών φυτοφαρμάκων, έτσι ώστε να εξαλειφθεί αυτή η πηγή ρύπανσης του περιβάλλοντος που αποτελεί και πηγή κινδύνου για τη δημόσια υγεία, ενώ υποβαθμίζει αισθητικά το περιβάλλον δεδομένου ότι τις φορές αυτά τα κενά δοχεία μαζεύονται σε μεγάλους σωρούς εκτεθειμένους σε κοινή θέα π.χ. σε πλαγιές λόφων, ρυάκια, κ.λπ.

ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η αναδιάρθρωση της κτηνοτροφίας αφορά κυρίως θέματα τρόπου ανάπτυξης των ζώων, υγιεινής και καλής διαβίωσής τους και διαχείρισης των εκμεταλλεύσεων.

1. Αγελαδοτροφία

Γαλακτοπαραγωγές αγελάδες

Με την προϋπόθεση της αύξησης της επιτρεπόμενης παραγωγής γάλακτος από τη χώρα μας, η Θεσσαλία μπορεί σε πρώτο στάδιο να παράγει επιπλέον τουλάχιστον 150.000 τόνους γάλακτος. Αυτό θα επιτευχθεί με την ίδρυση και επέκταση μονάδων

γαλακτοπαραγωγής με δυναμικότητα περί τις 50-100 αγελάδες έκαστης. Η διατροφή των ανωτέρω ζώων θα απαιτήσει την παραγωγή καρπών (καλαμπόκι) σε επιφάνεια σε 50.000 στρέμματα και σανού σε 80.000 στρέμματα.

Κρεοπαραγωγές αγελάδες ελεύθερης βόσκησης

Στην περιοχή προσιδιάζει η ανάπτυξη αγελάδων ελεύθερης βόσκησης για παραγωγή κρέατος. Πρόκειται για φυλές μικρόσωμες που η δυνατότητα κρεοπαραγωγής είναι περί τα 120-180 κιλά ανά σφάγιο. Αυτή η κατηγορία των ζώων έχει πολύ μικρές δαπάνες διατήρησης (σε τροφή και ανθρώπινη εργασία), αποτελεί συμπληρωματικό εισόδημα για ορεινές και ημιορεινές περιοχές, ενώ στην αγορά απολαμβάνουν υψηλές τιμές.

Η διατροφή αυτών των ζώων απαιτεί την παραγωγή καρποδοτικών φυτών περί τα 50.000 ποτιστικά στρέμματα και 100.000 ξηρικά στρέμματα και βοσκήσιμη επιφάνεια 100.000 στρεμμάτων.

2. Αιγοπροβατοτροφία

Η ζήτηση κρέατος αιγοπροβατοτροφίας είναι αυξανόμενη, ειδικά ντόπιας παραγωγής.

- Αύξηση του μεγέθους των υφιστάμενων μονάδων (200 γαλακτοπαραγωγά ζώα σε εσταυλισμένη ή ημισταυλισμένη μορφή). Η διατροφή των ζώων θα αξιοποιήσει υποπροϊόντα σιτοκαλλιέργειας (άχυρα, πίτυρα), παραγωγή καρποδοτικών φυτών και επιφάνεια 100-150.000 στρεμμάτων.
- Μοντέλο βιολογικής ορεινής κτηνοτροφίας. Εάν ακολουθηθεί το μοντέλο της βιολογικής ορεινής κτηνοτροφίας (θεωρείται βιολογική η κτηνοτροφία που ασκείται σε υψόμετρο άνω των 700 μέτρων) θα έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία τουλάχιστον 8.000 νέων θέσεων εργασίας, την παραγωγή 50.000 τόννων αιγοπρόβειου κρέατος και 100.000 τόννων τυριών (κασέρι, φέτα, τοπικά τυριά).
- Όσον αφορά στην διασφάλιση του ονόματος «φέτα»:
 - καταπολέμηση της νοθείας στην ελληνική αγορά,
 - άμεσα τυποποίηση παραδοσιακής παραγωγής φέτας κατά περιοχή, ώστε το προϊόν να καταλάβει την πρέπουσα θέση στην αγορά,
 - στον ορισμό της φέτας πρέπει να μπει και το αυτονόητο ότι «παρασκευάζεται χωρίς χημική επεξεργασία».
- Όσον αφορά το «γίδινο γάλα»: Σχετικά με το γίδινο γάλα έχουν εκπονηθεί

πολλά προγράμματα από τα αντίστοιχα καθ' ύλην κρατικά ερευνητικά προγράμματα. Η μεταφορά της υπάρχουσας τεχνογνωσίας θα δώσει τεράστια ώθηση στον κλάδο. Η πρόταση είναι απλή εφαρμογή των υφιστάμενων κατευθύνσεων.

3. Ορνιθοτροφία

Βρίσκεται σε ανάκαμψη μετά την κρίση των πουλερικών. Υφίσταται ανάγκη επέκτασης του κλάδου. Εμπόδιο αποτελεί το γεγονός ότι στην ορνιθοτροφία, από τις διεθνείς συμφωνίες, απαγορεύονται οι ενισχύσεις για την ίδρυση νέων μονάδων. Ο κλάδος είναι ελεγχόμενος για τις επιδοτήσεις από την Ε.Ε και από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Οι βελτιώσεις υφιστάμενων υποδομών προβλέπονται από το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε και τους εθνικούς νόμους.

- Υπάρχουν δυνατότητες ίδρυσης μονάδων παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων (π.χ. κρεατοσκευασμάτων). Εκτιμάται ότι η αγορά χρειάζεται περί τις τέσσερις μονάδες.

4. Χοιροτροφία

Θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό κλάδο δυναμικής παραγωγής. Η χοιροτροφία στην χώρα μας έχει συνεχόμενη πίεση από τις παραγωγές των βόρειων κρατών μελών της Ε.Ε. Παροδικά μόνο έχει μικρές ανατάσεις όπως με την κρίση των βοοειδών από την Σπογγώδη Εγκεφαλοπάθεια. Σήμερα, ο κλάδος θεωρείται κορεσμένος από την Ε.Ε και δεν υπάρχει δυνατότητα ίδρυσης επιχειρηματικών μονάδων. Μονάδες μικρού μεγέθους για τοπική χρήση από κατοίκους της περιοχής έχουν πιθανότητες βιωσιμότητας. Η συνήθως σταβλισμένη χοιροτροφία δεν είναι απόλυτα ανταγωνιστική λόγω αθέμιτου ανταγωνισμού που υφίσταται από εισαγωγές αμφιβόλου ποιότητας.

- Ο απόλυτος χαρακτηρισμός του προϊόντος από πλευράς προέλευσης και τρόπου διατροφής μπορεί να δώσει ανάπτυξη στον τομέα.
- Διεξαγωγή αμερόληπτων ελέγχων και διοικητικών μέτρων προς τους λιανοπωλητές για την αποφυγή της εκτεταμένης νοθείας ονομασίας προελεύσεως και ποιότητας των προϊόντων.
- Τεχνική υποστήριξη (ζωοτεχνική και κτηνοτροφική) για να μειωθεί η επιταχυνόμενη εξαφάνιση της χοιροτροφίας.

5. Λοιπά ζώα

- Ζαρκάδια

Ίδρυση 4 μονάδων (μία ανά νομό) για να αναπτυχθεί τεχνολογία και επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Οι μονάδες θα έχουν δυναμικότητα 100-200 ζώα έκαστη.

- Στρουθοκάμηλοι

Η δημιουργία οργανωμένου σφαγείου μπορεί να συντελέσει στην ανάπτυξη του κλάδου.

- Γαλοπούλες

Υπολογίζεται ότι απαιτείται άμεσα η ίδρυση τουλάχιστον 10 μονάδων ανά νομό με δυναμικότητα εκάστης 50.000 γαλοπούλες πάχυνσης. Ο στόχος αυτός θα πραγματοποιηθεί εάν υπάρξουν οργανωμένα τυποποιητήρια, τουλάχιστον δύο.

Οι εγκαταστάσεις για την πάχυνση των πτηνών πρέπει να είναι νέας τεχνολογίας με αυτοματοποιημένο σύστημα διατροφής.

- Πάπιες-Χήνες

Δημιουργία άμεσα 4 μονάδων (μία ανά νομό) θα δώσει άμεση διέξοδο σε νέο κλάδο παραγωγής.

- Πτηνά κυνηγιού

Η δημιουργία μονάδων παραγωγής ορτυκιών, πέρδικας, και φασιανού κρίνεται αναγκαία σε περιορισμένη κλίμακα. Η παραγωγή των μονάδων θα τροφοδοτεί και ελεγχόμενα καταφύγια κυνηγιού.

- Βατράχια

Δημιουργία τεχνικών βατραχοκαλλιέργειας στις ήπιες περιοχές της Περιφέρειας (εκβολές ποταμών) με δημιουργία σκέπαστρων. Δημιουργία οργανωμένου σφαγείου.

6. Αναδιάρθρωση του γενετικού υλικού

Η αναδιάρθρωση του γενετικού υλικού της Θεσσαλίας γίνεται θεσμοθετημένα από το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Ζώων Καρδίτσας. Το κέντρο επικεντρώνεται σε δύο πολύ βασικές για την περιοχή και την χώρα μας φυλές ζώων: την Καραγκούνικη φυλή προβάτων και τη φυλή αιγών Σκοπέλου. Παράλληλα μετέχει στο εθνικό πρόγραμμα γενετικής βελτίωσης αγελάδων ασπρόμαυρης φυλής (Holstein).

- Προτείνεται η άμεση ενίσχυση κέντρων με την αυστηρή εποπτεία της πολιτείας,

πιστοποιημένων μονάδων παραγωγής ζώων αναπαραγωγής σε ευρεία κλίμακα. Επειδή η έλλειψη είναι πολύ μεγάλη, ειδικά στα αιγοπρόβατα, η αναδιάρθρωση του γενετικού υλικού θα πρέπει να γίνει σε μεγάλη κλίμακα. Η δράση να περιληφθεί στους εθνικούς αναπτυξιακούς νόμους. Ο στόχος θα πρέπει να είναι η κάλυψη των αναγκών που εκτιμάται στο 10-15% της σημερινής δυναμικότητας και πρέπει να επικεντρωθεί από τις μονάδες που ελέγχονται σήμερα από το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Καρδίτσας.

7. Αλιεία

- Στον τομέα της θαλάσσιας αλιείας, η απόσυρση παλιών σκαφών, η είσοδος νέων αλιέων στο επάγγελμα, η βελτίωση του επιπέδου οργάνωσης των μονάδων υδατοκαλλιέργειας, η εκπαίδευση των υδατοκαλλιεργητών σε θέματα προώθησης (μάρκετινγκ), ο εκσυγχρονισμός των μονάδων μεταποίησης και εμπορίας αλιευμάτων, πρέπει να αποτελέσουν τον κορμό των παρεμβάσεων στην αλιεία της Θεσσαλίας.
- Στα εσωτερικά ύδατα η καλλιέργεια πέστροφας και συναφών ειδών γλυκού νερού αλιευμάτων μπορεί να αποτελέσει σχετική πηγή εισοδήματος για την περιοχή. Η ανάπτυξη αυτών των μονάδων είναι βιώσιμη στην περιοχή της Θεσσαλίας μόνο όταν αφορά μικρές μονάδες επαγγελματιών δίπλα σε άλλες δραστηριότητες τους, άμεσης κατανάλωσης (ταβέρνες, εστιατόρια).
- Ο συνδυασμός της αλιείας με τουριστικές δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτή (π.χ. αλιευτικός τουρισμός) μπορεί να αποτελέσει μία πηγή επιπλέον απόκτησης εισοδήματος.
- Γενικά σε περιοχές με μεγαλύτερη εξάρτηση από την αλιεία, όπως π.χ. τα νησιά (Σποράδες) πρέπει να δοθεί βαρύτητα στην προστασία του επαγγέλματος του αλιέα και στην υποστήριξη της δημιουργίας συμπληρωματικού εισοδήματος με την χρηματοδότηση κατά προτεραιότητα παράλληλων επαγγελματικών δραστηριοτήτων.
- Στο χώρο της εμπορίας πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις στην υγιεινή και ασφάλεια.

B. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις στο δευτερογενή τομέα περιλαμβάνουν μεταποίηση / τυποποίηση αγροτικών προϊόντων σε σχέση με τις προτεινόμενες αναδιαρθρώσεις της φυτικής παραγωγής και την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, όπως:

- 10 πιστοποιημένες (βιολογικά προϊόντα) μονάδες τυποποίησης και συσκευασίας αρωματικών & φαρμακευτικών φυτών
- 10 μονάδες μεταποίησης / τυποποίησης κηπευτικών
- 4 ελαιοτριβεία βιολογικού ελαιόλαδου
- 2 τυποποιητήρια γαλοπούλας
- 1 σφαγείο για στρουθοκάμηλο
- 1 σφαγείο για βατράχια.
- Προβλέπεται επίσης η ίδρυση μικρών μεταποιητικών (βιοτεχνικών) μονάδων παραδοσιακών προϊόντων (ξυλουργεία, χειροτεχνήματα, κ.λ.π). Εκτιμάται ότι μπορεί να ιδρυθούν 200 μονάδες με μέσο κόστος 150.000 ευρώ ανά μονάδα και επομένως συνολικό κόστος 30.000.000 ευρώ.

Σημειώνεται ότι για τις μικρής κλίμακας παρεμβάσεις προτείνεται η υλοποίηση τους να γίνεται στα πλαίσια ολοκληρωμένων σχεδίων τοπικής ανάπτυξης στα οποία θα συμμετέχουν ομάδες παραγωγών, τοπικές αρχές, πολιτιστικοί σύλλογοι κ.λ.π. έτσι ώστε να δημιουργούνται καλά σχεδιασμένες παρεμβάσεις που θα διασφαλίζουν οικονομίες κλίμακας και θα δημιουργούν επαρκή καταναλωτική δαπάνη που είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη και συντήρηση του αγροτικού χώρου. Τα σχέδια θα περιλαμβάνουν δράσεις από διάφορους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας.

Γ. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο τομέας των υπηρεσιών αποτελεί το χώρο στον οποίο στρέφεται το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας, τόσο στο σύνολο χώρας όσο και στη Θεσσαλία.

Η εμπορία αγροτικών προϊόντων, ο τουρισμός στον αγροτικό χώρο, η παροχή υπηρεσιών παραδοσιακού χαρακτήρα (π.χ. καφενείο) αποτελούν ενδεικτικούς κλάδους του τριτογενή τομέα στους οποίους προτείνεται η ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Οι δράσεις μπορεί να ομαδοποιηθούν ως εξής:

- Εκσυγχρονισμός και ίδρυση αγροτουριστικών καταλυμάτων στον αγροτικό χώρο.
- Ίδρυση αγροτουριστικών καταλυμάτων.

Πρόκειται για τη δημιουργία οκτώ αγροτουριστικών καταλυμάτων υψηλών προδιαγραφών και 50 μικρών μονάδων.

- Ίδρυση ή εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων εμπορίου παραδοσιακού χαρακτήρα
- Προβλέπεται ο εκσυγχρονισμός 200 μονάδων εμπορικού χαρακτήρα (καφενεία, παραδοσιακά κουρεία, πρατήρια πώλησης παραδοσιακών προϊόντων, κ.λ.π.).

Προβλέπεται επίσης η ίδρυση 100 μονάδων εμπορικού χαρακτήρα που σχετίζονται με τον αγροτικό χώρο.

Οι παρεμβάσεις αυτές θα πρέπει να αναπτύσσονται σε περιοχές που δικαιολογούν τη συσχέτισή τους με τον αγροτικό χώρο, τεκμηριώνουν την βιωσιμότητά τους και δημιουργούν σταθερά σημεία κατανάλωσης, δημιουργούν δηλαδή εισοδήματα για μακρό χρονικό διάστημα.

- Επισημαίνεται επίσης ότι σε εμπορικές δραστηριότητες αγροτικών προϊόντων που αφορούν πατάτες, τομάτες, τρόφιμα και φρούτα λόγω της ισχυρής θέσης των εμπόρων στη διαμόρφωση της τιμής, σύμφωνα με τις μελέτες του ΚΕΠΕ που παρουσιάστηκαν στο κεφάλαιο της αξιολόγησης προβλημάτων και προοπτικών, προτείνεται να υποστηριχθούν οι παραγωγοί προκειμένου να βελτιώσουν το εισόδημά τους, μέσω της ανάπτυξης εμπορικών δραστηριοτήτων.
- Δράσεις προβολής και προώθησης δραστηριοτήτων.

Δ. ΤΟΜΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ & ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- Όσον αφορά τους γεωπόνους, ο στόχος της κατάρτισης είναι η συνεχής ενημέρωσή τους σχετικά με τις εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας. Πλέον κατάλληλοι για την αναβάθμιση του επιπέδου των γεωπόνων είναι οι επιστήμονες από τα Πανεπιστήμια και τα Ερευνητικά Ινστιτούτα (ΕΘΙΑΓΕ, Μπενάκειο, ΚΑΠΕ).
- Όσον αφορά τους παραγωγούς, η κατάρτισή τους θα πρέπει να εστιάζεται σε

κύρια και κρίσιμα σημεία της εκμετάλλευσής τους. Τέτοια μπορεί να είναι σημεία που αφορούν την ποιότητα των προϊόντων, το περιβάλλον και την ασφάλεια των εργαζομένων στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις (π.χ. ψεκαστές, χειριστές μηχανημάτων), κ.λπ. Η κατάρτιση δεν θα αποβλέπει στην υποκατάσταση του γεωπόνου, αλλά στην ενδυνάμωση της συνεργασίας γεωπόνων-καλλιεργητών.

Η κατάρτιση μπορεί να ταξινομηθεί σε δύο κατηγορίες:

- Κατάρτιση και ολοκληρωμένη διαχείριση
 - ο Καταρτίσεις παραγωγών
 - ο Καταρτίσεις επιβλεπόντων / συντονιστών
- Κατάρτιση και επιχειρηματικότητα

Τα προγράμματα αυτά θα απευθύνονται κατά προτεραιότητα σε όλους όσοι εκσυγχρονίζουν ή ιδρύουν επιχειρήσεις σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο πρόγραμμα καθώς επίσης και σε όσους φορείς συμμετέχουν στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης αλλά δεν είχαν κερδοσκοπικό ρόλο (τοπική αυτοδιοίκηση, πολιτιστικοί φορείς, κ.λπ.). Θα μπορούν να ενταχθούν και όσοι κάτοικοι του αγροτικού χώρου επιθυμούν.

E. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι παρεμβάσεις στο περιβάλλον, σε σχέση με τις προτεινόμενες αναδιαρθρώσεις προκύπτουν τόσο από την ολοκληρωμένη διαχείριση όσο και από την ανάπτυξη των βιολογικών καλλιεργειών.

Παράλληλα οι παρεμβάσεις στο περιβάλλον αφορούν και δράσεις που θα αναλάβουν τοπικοί φορείς (ΟΤΑ, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κ.λπ) και αφορούν ειδικά προγράμματα σε περιοχές Natura, ειδικές περιβαλλοντικές διαμορφώσεις για περιηγήσεις (π.χ. διαδρομές, παρατηρητήρια), αρχιτεκτονικές διαμορφώσεις που βελτιώνουν την αισθητική και θα προάγουν την περιβαλλοντική προστασία και ειδικές εκδηλώσεις για το περιβάλλον.

ΣΤ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αποτελούν το στοιχείο που θα πρέπει να συνδέεται με κάθε παρέμβαση στον αγροτικό χώρο και θα αποτελεί μαζί με τις περιβαλλοντικές παρεμβάσεις το πλαίσιο που θα διασφαλίζει την διαφύλαξη πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος (αιεφορία) για τις επερχόμενες γενιές.

Οι παρεμβάσεις αφορούν τον εκσυγχρονισμό και διαμόρφωση χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος έτσι ώστε να γίνουν αφενός επισκέψιμοι και αφετέρου να προκαλούν την επισκεψιμότητα και παράλληλα την διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Προτείνεται η πραγματοποίηση των εκδηλώσεων να γίνεται για κάθε εποχή του χρόνου και να συνδέει την εποχή με τα χαρακτηριστικά κάθε τόπου.

Z. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις στην τεχνική υποδομή είναι:

- Ύδρευση-Άρδευση

Οι ανάγκες άρδευσης συνεπάγονται την κατασκευή δικτύων, λιμνοδεξαμενών, κ.λ.π

- Αποχέτευση.

Η συλλογή, η επεξεργασία και η ανακύκλωση (επαναχρησιμοποίηση) των λυμάτων από κτηνοτροφικές μονάδες θα μειώσει στο ελάχιστο τα περιβαλλοντικά προβλήματα, ενώ θα μειώσει και τις προστιθέμενες εισροές αφού πλέον τα επεξεργασμένα λύματα θα χρησιμοποιηθούν για τη θρέψη των καλλιεργειών.

- Απορρίμματα.

Η διαχείριση των κενών συσκευασιών από τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (φυτοφάρμακα) αλλά και από τα λιπάσματα αποτελούν σημαντικότατο πρόβλημα για την ελληνική γεωργία, η διαχείριση του οποίου παραμένει ακόμα προβληματική. Απαιτείται μελέτη ώστε να εξασφαλίζεται η απομάκρυνση αυτών των δοχείων χωρίς να επιβαρύνεται το περιβάλλον.

- Επικοινωνία.

Ως σημαντική κρίνεται η τεχνολογία του Παγκόσμιου Συστήματος Αναγνώρισης (GPS) αφού με αυτό θα διευκολυνθεί η αποτύπωση και καταγραφή δεδομένων όπως όρια αγροτεμαχίων.

- Εμπορία.

Ύπαρξη δυνατότητας ιχνηλασιμότητας (ή ανιχνευσιμότητας) των παραγόμενων προϊόντων. Επίσης σημειώνεται η τεθείσα ανάγκη κατασκευής κέντρου εμπορίας / διακίνησης αγροτικών προϊόντων (μία νέα αγορά τύπου Λαχαναγοράς Ρέντη) στη Λάρισα.

Η. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Περιλαμβάνονται δράσεις που αφορούν στην αγορά συστημάτων πληροφορικής και στην σύνδεση με το διαδίκτυο πολυδραστήριων στον αγροτικό χώρο.

Θ. ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Χρηματοδότηση επιχειρησιακών σχεδίων που αναλαμβάνουν ταυτόχρονα σε τοπικό επίπεδο ομάδες παραγωγών, μεμονωμένοι αγρότες, πολιτιστικοί φορείς, ΟΤΑ, περιβαλλοντικές οργανώσεις κ.λπ. Με την προτεινόμενη παρέμβαση επιδιώκεται η ανάληψη δράσεων σε τοπικό επίπεδο που θα δημιουργούν οικονομίες κλίμακας αφενός και αφετέρου θα δημιουργούν αυξημένη κατανάλωση που θα τροφοδοτήσει την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Ι. ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ο Πόλος Καινοτομίας Θεσσαλίας εστιάζεται σε τρεις θεματικές ενότητες που σαν κοινό χαρακτηριστικό έχουν την σύνδεσή τους με την πρωτογενή αγροτική παραγωγή. Συγκεκριμένα οι κοινοπραξίες έρευνας που εντάσσονται στον Πόλο Καινοτομίας Θεσσαλίας ανήκουν στις θεματικές ενότητες α) μεταποίηση τροφίμων β) κλωστοϋφαντουργία γ) βιοκαύσιμα.

Για κάθε θεματική ενότητα δημιουργείται μία τεχνολογική πλατφόρμα, ενώ το σύνολο πλαισιώνεται από τις οριζόντιες δράσεις που σαν σκοπό έχουν τη συνένωση των προσπαθειών σε ένα κοινό στόχο και την εξασφάλιση της συνέχισης συνεργιών σε επίπεδο φορέων της περιφέρειας και μετά το πέρας του έργου.

Οι οριζόντιες δράσεις περιλαμβάνουν:

- Μελέτη στρατηγικού σχεδιασμού και βιωσιμότητας του Περιφερειακού Πόλου Καινοτομίας Θεσσαλίας.
- Δράσεις Προβολής και δικτύωσης του Πόλου.
- Δημιουργία μιας Θεσσαλικής Πύλης γνώσης στο Διαδίκτυο.

Στρατηγική στους τομείς προτεραιότητας

1. Μεταποίηση τροφίμων

Στόχος του προτεινόμενου σχεδίου Στρατηγικής Περιφερειακής Καινοτομίας (ΣΠΚ) για τον κλάδο των τροφίμων είναι η ανάπτυξη ενός μακροπρόθεσμου οράματος για

την παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των τροφίμων στη Θεσσαλία βασισμένο στην καινοτομία και την έρευνα που θα οδηγήσει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, στην βελτίωση της βιωσιμότητας των σχετικών επιχειρήσεων και εκμεταλλεύσεων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη βελτίωση της ποιότητας και ασφάλειας των τροφίμων, στη μείωση του κόστους παραγωγής, στην προστασία του περιβάλλοντος και στην παραγωγή «νέων» τροφίμων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά π.χ. ενάντια στο διαβήτη, την παχυσαρκία κ.λ.π.

Προτείνονται οι παρακάτω ενέργειες:

- Δόμηση Τεχνολογικής Πλατφόρμας για την Αγροτο-Βιομηχανία στην περιφέρεια Θεσσαλίας.
- Καθορισμός άμεσων αναγκών και στόχων ανάπτυξης.
- Καθορισμός οράματος, στρατηγικού προγράμματος για την έρευνα και συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές Τεχνολογικές Πλατφόρμες.
- Επιχειρηματική ενημέρωση, κατάρτιση και ενθάρρυνση της καινοτομικότητας.

2. Κλωστοϋφαντουργία

Το προτεινόμενο σχέδιο Στρατηγικής Περιφερειακής Καινοτομίας (ΣΠΚ) έχει στόχο τον προσδιορισμό ενός προγράμματος ανάπτυξης του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας στη Θεσσαλία. Στην ανάπτυξη του σχεδίου ΣΠΚ για την περιφερειακή καινοτομία στην κλωστοϋφαντουργία κεντρικό ρόλο θα παίξει η Τεχνολογική Πλατφόρμα ThessalyTex (E3), ενώ προβλέπεται να γίνουν οι παρακάτω ενέργειες:

- Επισήμανση της σπουδαιότητας της καινοτομίας στην πρωτογενή παραγωγή και επεξεργασία ίνας για την κλωστοϋφαντουργία της Περιφέρειας και οικοδόμηση «συναίνεσης» μεταξύ των βασικών στελεχών των επιχειρήσεων.
- Ανάλυση του συστήματος καινοτομίας (ποιες είναι οι καινοτόμες επιχειρήσεις και ποιος ο ρόλος τους), αξιολόγηση της υπάρχουσας τεχνολογίας και των τάσεων της αγοράς, και συγκριτική αξιολόγηση με άλλες Περιφέρειες.
- Διάγνωση των δυνατοτήτων και αδυναμιών του συστήματος παραγωγής ποιοτικής ίνας των επιχειρήσεων κλωστοϋφαντουργίας: εκτίμηση των αναγκών τους για υπηρεσίες καινοτομίας, τεχνολογικού εξοπλισμού, διαχείρισης, χρηματοδότησης, κατάρτισης στελεχών, μάρκετινγκ, κ.λπ.

Στο παραπάνω πλαίσιο θα γίνουν επίσης μελέτες πιλοτικών ενεργειών και σκοπιμότητας, θα αναπτυχθεί ένα σύστημα καινοτομίας και θα αξιολογηθούν οι επιπτώσεις του στην τεχνολογική πρόοδο της Περιφέρειας.

3. Βιοκαύσιμα

Η επικέντρωση της έρευνας και τεχνολογίας στην παραγωγή βιοκαυσίμων στη Θεσσαλία βασίζεται στη σημασία του Θεσσαλικού κάμπου για την αγροτική οικονομία της χώρας αλλά και στον επιτακτικό ρόλο της παραγωγής και χρήσης βιοκαυσίμων που επιβάλλεται από την Ευρωπαϊκή οδηγία και την ευαισθησία προς το περιβάλλον. Η παραγωγή των βιοκαυσίμων γίνεται κυρίως από βιομάζα και συγκεκριμένα ενεργειακές καλλιέργειες όπως καλαμπόκι, βαμβάκι, ελαιοκράμβη, ηλιάνθος, μίσχανθος, σόγια, ζαχαρότευτλο, ζαχαροκάλαμο, γλυκόσοργο, δημητριακά, πατάτα, δασικά προϊόντα κτλ, αλλά και αγροτικά και αστικά απόβλητα. Η πρώτη αυτή ύλη αποτελεί και το κύριο πλεονέκτημα των βιοκαυσίμων, που με την μακροπρόθεσμη διάθεσή της, εξασφαλίζει τη σταθερή παραγωγή των βιοκαυσίμων σε μεγάλη κλίμακα καθώς και τα ομοιόμορφα ποιοτικά χαρακτηριστικά σε μονάδες παραγωγής τους. Με τον τρόπο αυτό η παραγωγή των βιοκαυσίμων δίνει τη δυνατότητα μετατροπής αγροτικών προϊόντων σε ενέργεια.

Η περιφέρεια της Θεσσαλίας θα αποτελέσει το πιλοτικό κέντρο της χώρας μας για την παραγωγή και διάθεση βιοκαυσίμων στην εγχώρια και Ευρωπαϊκή αγορά, δίνοντας στρατηγική ενεργειακή σημασία σε μια κατ' εξοχήν αγροτική περιφέρεια.

Δράσεις

Οι δράσεις του Περιφερειακού Πόλου Καινοτομίας της περιφέρειας Θεσσαλίας (ΠΠΚ-Θ) αφορούν ένα σύμπλεγμα καινοτομικών δραστηριοτήτων με κέντρο τον πρωτογενή τομέα. Εντάσσονται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες και συνολικά αποβλέπουν στην ανάπτυξη τεχνολογικής ικανότητας και καινοτομίας στο παραγωγικό σύμπλεγμα πρωτογενούς παραγωγής.

Η πρώτη κατηγορία δράσεων αφορά οργανωτικές δράσεις, όπως:

- Συγκρότηση μηχανισμού και κανόνων διαχείρισης, στο Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλίας
- Επιχειρησιακός σχεδιασμός και στρατηγική βιωσιμότητας του Πόλου Καινοτομίας Θεσσαλίας
- Προβολή και προώθηση προϊόντων Θεσσαλίας στις διεθνείς αγορές

- ο Δικτύωση και συνεργασία

Η δεύτερη κατηγορία δράσεων αφορά στις βασικές δράσεις για την ανάπτυξη των υπηρεσιών του ΠΠΚ-Θ και την παρέμβαση του στους τομείς της έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας, όπως:

- ο Δημιουργία Ερευνητικού Κέντρου Θεσσαλίας και τεσσάρων ινστιτούτων έρευνας και ανάπτυξης τεχνολογίας
- ο Τεχνολογικές πλατφόρμες για νέες τεχνολογίες και προϊόντα
- ο Κοινοπραξίες έρευνας για την ανάπτυξη νέων προϊόντων
- ο Υποστήριξη της νέας καινοτόμου επιχειρηματικότητας
- ο Επιμόρφωση του κοινού σε νέες τεχνολογίες

Η τρίτη κατηγορία δράσεων αφορά σε υποστηρικτικές δράσεις, όπως:

- ο Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης των δράσεων και μέτρηση των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Για την επιτυχία των παραπάνω στόχων δημιουργείται μία κοινοπραξία² με στόχο τη δικτύωση και τη στενή συνεργασία των επιχειρήσεων με τους τεχνολογικούς φορείς της περιφέρειας ιδίως στον κλάδο τροφίμων – ποτών (μεταποίηση αγροτικών προϊόντων), στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας, και στον κλάδο παραγωγής βιοκαυσίμων.

Η σχεδίαση του έργου αποβλέπει στην ενίσχυση των ερευνητικών φορέων (δημιουργία γνώσης από Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά Ινστιτούτα), των υποστηρικτικών φορέων (διαχείριση καινοτομίας), και των επιχειρήσεων της περιφέρειας (αξιοποίηση καινοτομίας) με τρόπο που να εξασφαλίζεται η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων αλλά και η βιωσιμότητα του ΠΠΚ-Θ στον μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Για την επιτυχία των στόχων που έχουν τεθεί προβλέπεται η εφαρμογή των παρακάτω ενεργειών:

- Προτείνονται έξι κοινοπραξίες, στις οποίες οι 70 συμμετέχοντες φορείς θα διερευνήσουν τις παρακάτω επιστημονικές περιοχές :

² Στην κοινοπραξία θα συμμετέχουν: Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλίας, Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (ΠΤΑ) Θεσσαλίας, Εργαστήρια έρευνας των ΑΕΙ και ΤΕΙ, Ιδιωτικές Επιχειρήσεις, Οργανισμοί μεταφοράς Τεχνολογίας, Αναπτυξιακές Εταιρείες, Επιμελητήρια και Σύνδεσμοι επιχειρήσεων και η EBETAM

- a1. Βελτίωση της ποιότητας και υγιεινής κατάστασης των τροφίμων με συνδυασμό τροποποιημένης ατμόσφαιρας και των φυσικών ουσιών νισίνης και αιθερίων ελαίων των ελληνικών βοτάνων.
 - a2. Απομόνωση και ταυτοποίηση βιοδραστικών εκχυλισμάτων από την Ελληνική χλωρίδα και λεπτομερής βιοχημική, ιατρική και διαιτολογική μελέτη και αξιολόγηση των χαρακτηριστικών του προϊόντος για την ανάδειξη του σε βιολειτουργικό τρόφιμο.
 - a3. Ανάπτυξη συστήματος RFID για σήμανση και ιχνηλασιμότητα τυποποιημένων προϊόντων Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής και ανάπτυξη αισθητήρων χαμηλής κατανάλωσης ισχύος κατάλληλες για ετικέτες RFID.
 - a4. Ανάπτυξη και εφαρμογή πιστοποιημένων συστημάτων βιολογικής καλλιέργειας βαμβακιού.
 - a5. Έρευνα για νέα υλικά βασισμένα σε υψηλές τεχνολογίες ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων ταχείας ηλεκτρονικής προτυποποίησης κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ενσωματωμένων / βιο-ιατρικών τεχνολογιών για το σχεδιασμό και παραγωγή «έξυπνων» κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων και ανάπτυξη νέων πολυλειτουργικών υφασμάτων με ανάμιξη λειτουργικών ινών και με φυσικοχημικές φινιριστικές επεξεργασίες.
 - a6. Καλλιεργητικές τεχνικές και διαχείριση των φυτών παραγωγής βιοκαυσίμων, παραγωγή φυτικών ελαίων σε επίπεδο αγροκτήματος και βιομηχανίας και χρήση μετά από επεξεργασία στο αγρόκτημα ή στα αστικά λεωφορεία και παραγωγή αλκοόλης από ζύμωση σακχάρων και κυτταρινών.
- Ανάπτυξη βασικών υποδομών του Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης Θεσσαλίας (Κ.Ε.ΤΕ.Α.Θ.) στο Βόλο, Λάρισα, Καρδίτσα και Τρίκαλα: Αγορά και εγκατάσταση εξοπλισμού βασικής υποδομής για τα Ινστιτούτα Μηχανοτρονικής, Τεχνολογίας Αγροοικοσυστημάτων, Ιατρικής Έρευνας και Τεχνολογίας, Ανθρώπινης Απόδοσης και Αποκατάστασης απαραίτητη για την αρχική λειτουργία τους, ώστε να συμβάλλουν στους τομείς προτεραιότητας του προγράμματος.
 - Μεταφορά τεχνολογίας στον τομέα του επίπλου με την σύνδεση του ΤΕΙ με 32 επιχειρήσεις με στόχο την ανάπτυξη νέων προϊόντων.

- Στήριξη στην δημιουργία 5 τεχνοβλαστών στους τομείς προτεραιότητας του ΠΠΚ-Θ, υπό την αιγίδα του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλίας, στις παρακάτω περιοχές: α) Εμπορική εκμετάλλευση ασύρματων τεχνολογιών, β) Ανάπτυξη αγρομετεωρολογικού συστήματος παροχής υπηρεσιών, γ) Παραγωγή αντιοξειδωτικών εκχυλισμάτων από φυτά, δ) Βιομηχανικός Σχεδιασμός Επίπλου (Furniture Industrial Design), και ε) Εκπαίδευση μικρών επιχειρήσεων στον τομέα των αγροτικών προϊόντων και τροφίμων.
- Δραστηριότητες επιμόρφωσης σε τομείς προτεραιότητας του ΠΠΚ-Θ στους 4 νομούς της Θεσσαλίας, ώστε τα αποτελέσματα του έργου να αξιοποιηθούν από όλους τους εν δυνάμει χρήστες στην Θεσσαλία.

Στο πλαίσιο του ανωτέρου έργου αναδύεται η ευαισθησία των τοπικών φορέων σχετικά με καινοτόμες δράσεις και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της σύγχρονης έρευνας και τεχνολογίας, στο βαθμό που τα αποτελέσματα του έργου κριθούν αξιοποιήσιμα με την ολοκλήρωση του χρόνου υλοποίησης του, προτείνεται:

- Η ενίσχυση μονάδων παραγωγής νέων τροφίμων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ενάντια σε σύγχρονες ασθένειες.
- Η ενίσχυση μονάδων παραγωγής βιολειτουργικών τροφίμων.
- Η ενίσχυση μονάδων παραγωγής «έξυπνων» κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (πολυλειτουργικά υφάσματα με ανάμειξη λειτουργικών ινών και με φυσικοχημικές φινιριστικές επεξεργασίες).